

Tisztelgés Rácz István professor emeritus ötvenéves gyógyszerészi pályája emlékének

„Ha nem akarsz, hogy halálod után rögtön elfelejtsenek, írd olyan dolgokat, amelyeket érdemes olvasni, vagy tégy dolgokat, amelyekről érdemes írni”

(Benjamin Franklin)

Az Acta Pharmaceutica Hungarica ezen tematikus különszámával egy kimagasló egyéniségre emlékezünk, a 73 éves korában, 2006. október 27-én elhunyt *prof. dr. Rácz Istvánra*, a gyógyszerészeti tudományok doktorára, aki a Semmelweis Egyetem Gyógyszerészeti Intézetének volt korábbi igazgató egyetemi tanára.

A legtöbb magyarországi gyógyszerész, pályája valamelyik szakaszán találkozott *Rácz professzor úrral*. Akik személyesen ismerték úgy emlékeznek rá, mint egy előrettekintő kutatóra, inspiráló erőre, aki a jövő kutatóiért mindig síkra szállt. *Rácz István* professzor úr neve mellett tucatnyi szám jelzi és fogja jelezni, hogy e név viselője dicsőséget szerzett a Semmelweis Egyetemnek, gazdagította az egyetemes tudáskincset.

Mint intézetvezető, azok közé tartozott, aki ha felcsillanni látott egy fiatal tehetséget, vagy előre mutató egyéni kezdeményezést munkatársaiban, hagyta kibontakozni azt. Számos tanítványát indította el a tudományos kutatói pályán, így többen jelentős karriert értek el.

Rácz István professzor úr alakja meghatározó volt mind a magyarországi gyógyszerészképzésben, mind a magyar gyógyszerészeti tudományok egészének fejlődése terén, aki 1956-tól 50 éven át volt egyetlen munkahelyeként a 72 éve alapított

Gyógyszerészeti Intézet munkatársa, 18 esztendőn át 1980 és 1998 között tanszékvezető egyetemi tanárként igazgatója, néhány éve a Semmelweis Egyetem professor emeritusa.

Két cikluson keresztül, hat éven át, 1990 és 1996 között volt a Gyógyszerésztudományi Kar dékánja és a Kar Doktori Programtanácsának elnöke. Sohasem tévesztette szem elől, hogy a szakemberképzés, illetve a továbbképzés alapvető feltétele és meghatározója a tudomány és a jövő fejlődésének.

Dékánsága idején forrott ki a gyógyszerészképzés mai, öt éves formája, amihez személye is jelentősen hozzájárult. A Gyógyszerésztudományi Karon több kötelezően választható tantárgy oktatását indította el, mint például a „Nagyipari gyógyszerkészítési műveletek és eljárások”, valamint a „Gyógyszerinnováció” című népszerű tárgyakét, számos külső előadó meghívásával. E sorok írójának is ebben az időszakban vált a nevével jegyzett „Bioanalitikai módszerek a farmakokinetikában” című tárgya, kötelezően választhatóvá. A két dékáni periódusa alatt három sikeres FEFA pályázat elnyerésével tudta segíteni a Gyógyszerésztudományi Kar műszerparkjának fejlesztését.

A Ph.D. képzés területén több kurzusnak is vezetője volt. Az általa vezetett „Korszerű Gyógyszerésztudományok Ph.D. Program”, 1993-ban nyerte el az akkreditációt.

Korszerű szemléletet tükröző könyvei a gyógyszer-technológia, a gyógyszerformulálás, a gyógyszerstabilitástan és a biofarmácia oktatásának fontos hazai mérföldkövei. A szegedi társakkal, *Selmezy professzorral* közösen készült, több kiadást megért tankönyve, több generáció oktatását segítette. Büszkék vagyunk, hogy a gyógyszer-technológiai és biogénerészeteti kutatásainak eredményei mind hazai, mind nemzetközi elismerésben részesültek. Legfőbb tudományos kutatási céljai a gyógyszer-technológia és a biofarmácia azon területeihez kapcsolódtak, amelyek a gyógyszerek optimális biológiai hasznosíthatóságának megvalósítását, szabályozott hatóanyag-leadását, illetve különféle retard készítmények kifejlesztését szolgálták. Az általa megtervezett, illetve kidolgozott gyógyszer-technológiai eljárások alapján fejlesztett, korszerű gyógyszerkészítmények Magyarországon és külföldön is forgalomba kerültek, több közülük ma is a gyógyszeres terápia részét képezi. Tudományos eredményeiről több mint 200 közleményben számolt be magyar, német és angol nyelven, számos szabadalom kidolgozója, társszerzője. *Rácz* professzor úr tudományos életművének összefoglalását külön publikáció méltatja.

A szakmapolitikában mindig tevékenyen vett részt, tagja volt számos hazai és külföldi tudományos grémiumnak. Az MGYT Gyógyszertechológiai Szakosztályának évtizedeken át volt az elnöke. *Görög Sándor* és *Magyar Kálmán* akadémikusok mellett, részt vett az MIA Gyógyszerésztudományi Osztályközi Komplex Bizottságának létrehozásában, melynek 3 évig elnöke is volt. Tudományos munkásságáért és tudományszervező tevékenységéért számos kitüntetésben részesült. Több egyetemi kitüntetés mellett, a Pharmacia Alapítvány Életmű Díjának és a Magyar Köztársasági Érdemrend Tiszti Keresztjének tulajdonosa.

Emberi magatartása, munkatársaihoz való közvetlen, őszinte viszonya, valamint kitűzött céljainak elérésében való eltökéltsége és kemény céltudatossága voltak azok a tulajdonságai, amelyek alkalmassá tették mind a Gyógyszerészeti Intézet, mind a Gyógyszerésztudományi Kar hosszú időn át való vezetésére.

E sorok írójának nagy megtiszteltetés, hogy *Rácz István* professzor úr emlékére, mint késői intézeti utódja, szerkesztheti, mint vendégszerkesztő, ezt a különszámot *A Professzor Úr széles körű tudományos aktivitásának és széleslátásának megfelelően*, több tudományterületről kértük fel, három egyetem több intézetének pályatársát, kollégáját és tanítványát, a tudományos emlékszám publikációjának jegyzésére. Nagy öröm számomra, hogy a Semmelweis Egyetem Gyógyszerésztudományi Karának három intézete, a Szegedi és Debreceni Tudományegyetemek Gyógyszertechológiai Intézetei és az ANTSZ Intézete, 11 magas színvonalú kéziratával tiszteleg *Rácz István* emeritus professzor emléke előtt. Az ötvenéves oktatói pályafutás talán legbiztosabb eredménye, hogy ebben a tematikus különszámban is, számos nagy tehetségű fiatal gyógyszerész kutató prezentálja nemzetközi szintű eredményeit.

Teljes szívemből ajánlom mindazoknak ezt a tudományos emlékszámát az *Acta Pharmaceutica Hungarica*-nak, aki szeretne emlékezni *Rácz István* professzor emeritus 50 éves szakmai pályafutására, a Kar, egy most lezárult jelentős korszakára, valamint arra a szeretetre és megszállottságra, amit a gyógyszer-technológiai és biofarmáciai kutatás területén ránk hagyott.

Kedves Professzor Úr, a pályatársak, a barátok és a tanítványok leginkább *Cicero szállóigéjével* emlékezhetnek méltóan: „A holtak életét az élők emlékezete őrzi”

Prof. Klebovich Imre